

ПРАВИЛА ЗА БЕЗОПАСНО ПОВЕДЕНИЕ ПРИ ИНЦИДЕНТИ С ПРОПАН-БУТАН

1. Инциденти с пропан-бутан.

Пропан-бутана се използва в бита за домакински нужди. Той е по тежък от въздуха. При изтичане се задържа в долната част на помещенията. Съхранява се като втечнен газ при ниски температури и повишено налягане. Изключително запалим. **С въздуха образува взривоопасни смеси. Лесно се възпламенява от искри, пламък и нагриване.** Взривната вълна е с голямо налягане и разрушителна сила. Парите могат да се разпространят далеч от мястото на изтичане, натрупвайки се в ниските части на затворени помещения и открита местност. На открито се задържа в ниски участъци от местността и подземни съоръжения.

Токсично действие на пропан-бутана:

Констатирани са остри отравяния на хора от наличие на пропан-бутан.

Признаци: възбуда, заглъхване на слуха, свиване на зениците, забавяне на пулса, повръщане, слюнкоотделяне, по-късно настъпва сън. На другият ден забавянето на пулса продължава, а кръвното налягане се понижава.

2. Зареждане на пропан-бутан.

- Не пълнете битовите газови бутилки на колонки за зареждане на МПС!
- Задължително е бутилките да се пълнят до 80% от обема им в специализирани пунктове, като контрола за допустимост е необходимо да се извършва на тегловен принцип. При запълване на целия обем се рискува попадане на течна фаза в горелката, което ще предизвика неминуема експлозия.
- При доставка на нова бутилка проверете дали тя е преминала задължителния хидравличен тест, което се удостоверява с наличието на щампа върху корпуса ѝ.

3. Избор на място за монтиране на газови бутилки и съоръжения.

- Бутилките да не се монтират на разстояние по-малко от 0,5 m от източник на топлина, както и на пряка слънчева светлина (опасно е стените на бутилката да се нагряват над 40 градуса по Целзий). При нагриване, налягането на газта в бутилката се увеличава рязко и е възможна експлозия.

Бутилките с газ трябва да отстоят:

- а) от отоплителни радиатори - най-малко на 1 m;
 - б) от съоръжения със скрит пламък - най-малко на 1,5 m;
 - в) от камини, пещи и други източници с открит огън - най-малко на 5 m.
- Газови съоръжения и инсталации не се монтират в помещения с под, разположен по-ниско от нивото на околния терен.
 - Не съхранявайте и не ползвайте пропан-бутан в помещения без вентилация. Тъй като пропан - бутана е два пъти по-тежък от въздуха, е необходимо вентилационните отвори да бъдат в долната част на помещението.
 - Не допускате повече от 2 броя бутилки в едно помещение - една работна и една резервна, независимо дали резервната бутилка е пълна или празна. Препоръчително е бутилките да се разполагат на открито, хладно и сенчесто място, най-добре в метален шкаф с отвори.
 - Не оставяйте газови бутилки в банята, спалнята, мазето, тавана, в коридора, както и в близост до шахти и общи вентилационни канали. Когато не ползвате бутилката за продължителен период най-добре е тя да се съхранява на открито, хладно и сенчесто място(в метален шкаф с отвори).
 - Не оставяйте бутилката в близост до хартия, дърва и други горими и леснозапалими материали. Не трябва да допускате разполагане на кърпи, пердета и други текстилни тъкани и пластмасови предмети в близост до горелката.

4. Техническа исправност на инсталации с пропан-бутан.

- Необходимо е да се използват само стандартни бутилки, уреди, съоръжения и елементи в инсталацията. Своевременно да се извършват изискващите се технически прегледи.
- Редуцил - вентилът на бутилката да е подходящ за работното налягане на уреда и да осигурява херметичност. Трябва да е поставен правилно, а мембраната и гуменото уплътнение да са изправни. Вентилите се проверяват на всеки 5 години.
- Разглобяемите съединения на газови съоръжения и инсталации се проверяват при работно налягане на газа с пенообразуващо вещество или с газсигнализатор, най-малко веднъж на 3 месеца.
- Самите бутилки, като съдове под налягане трябва да се проверяват чрез хидравлично изпитване поне веднъж на 5 години, за което изпитване се поставя съответното обозначение.
- Гъвкавите присъединяващи маркучи (захранващи шлангове) трябва да са сертифицирани за работа с пропан-бутан, да имат съответната маркировка за срок на експлоатация и да не са по-дълги от 1,5 m. При всеки монтаж на нова бутилка оглеждайте гъвкавия маркуч – да не се прегъва, да не се нагрива, да не е прекъснат на мястото на скрепителните скоби. Производителите препоръчват гъвкавите маркучи да се подменят на всеки 2 години.
- Газови печки, бойлери и други уреди и инсталации се монтират от сертифицирани фирми. В процеса на експлоатация те подлежат на проверка от специализирани сервизни фирми, оторизирани от държавните органи за технически надзор.

5. Мерки за безопасност.

- Затваряйте вентила след изключване на газовия котлон.
- Не подгривайте и не размразявайте бутилката, с топла вода, със сешоари, духалки и други източници на топлина, защото рискувате взривяването ѝ при рязкото повишаване на налягането в нея.
- При използването на газови инсталации с пропан-бутан в кухненските блокове на заведения е препоръчително да се изпълни взривозащитена аварийна вентилация с изсмукване на въздух от долните части на помещението. В интерес на сигурността е добре да се монтира и газсигнализаторна система за пропан-бутан, която автоматично да включва вентилаторите при необходимост.
- При експлоатация на газови уреди от възрастни близки и роднини е необходим контрол и внимание от Ваша страна.
- Не обръщайте бутилката надолу, предпазвайте я от удар, не я оставяйте в легнало състояние, не я търкаляйте.
- Никога не проверявайте за евентуално изтичане на газ чрез поднасяне на пламък. Удачен вариант за проверка в домашни условия е чрез сапунен разтвор.
- Никога не пушете, когато смените бутилката.
- Не допускайте уредите, работещи на газ, да се използват от деца и не ги оставяйте сами в помещения с газови бутилки и уреди.
- В никакъв случай не предприемайте опити за модифициране (приспособяване) на газовите уреди и не преливайте газ от една бутилка в друга.
- Не се допуска бутилки за газ с обем над 5 dm³ да се превозват с обществен транспорт.
- Ако използвате газова печка за отопление, изнасяйте бутилката от стаята през нощта.
- След домакинска работа при изключване на газовия котлон, непременно се уверете, че сте затворили и вентила.
- **Пропан бутана се одорира, така че при изтичане да се усеща остра, специфична миризма на чесън.** Ако бутилката изпуска газ, веднага затворете вентила на газовата бутилка или вентила на газовата инсталация, изключете електрическото захранване и я изнесете навън, докато все още не се е образувала

взривоопасна газова концентрация. **Проветрете помещението!** След това извикайте квалифициран специалист с цел отстраняване на причината.

- **Ако имате и най-малко съмнение за опасност, не трябва:**

а) да се предприемат никакви действия в помещението, свързани с искрообразуване (ползването на пламък, изключване или включване на електрически уреди, ключове и прекъсвачи) Ако е тъмно, не палете лампата и не ползвайте открити огнеизточници (запалки, свещи и др);

б) да се използват други електрически и механически уреди, предизвикващи искра;

в) да се запалва цигара и да се пуши;

г) да се ползват мобилни телефони;

д) ако имате и най-малко съмнение за опасност, трябва да се евакуират всички хора;

- **При аварии:**

В случай че газта, изтичаща от неизправна газова бутилка или вентил, се запали:

а) запазете самообладание;

б) спрете газта, като затворите вентила;

в) изключете електрическото захранване;

г) покрийте бутилката с мокро одеяло, с цел охлаждане.

След като изстине, изнесете бутилката навън след това потърсете консултации със сертифицирани фирми и органите за държавен технически контрол.

За аварии, злополуки, инциденти, запалвания и пожари, незабавно съобщете на телефони 112. В случай на изтичане на газ над допустимата концентрация, даже при източник на запалване с минимална мощност може да се възпроизведе взрив.